

Βασίλειος Α. Κωνσταντινόπουλος **Καθηγητής Πανεπιστημίου**

Ο Νεοοθωμανικός Αναθεωρητισμός και η **Αποστρατικοποίηση των Νήσων**

Η νεοοθωμανική Τουρκία, έχοντας διαπιστώσει ότι στις διεθνείς σχέσεις επικρατεί το δίκαιο του ισχυροτέρου, καθώς επίσης ότι δεν υπάρχει διεθνής οργανισμός που πρακτικά θα εφαρμόσει αποφασιστικά μέτρα κατά των τουρκικών επιχειρήσεων, που λαμβάνουν χώρα σε πλήρη αντίστιξη με τις ισχύουσες διατάξεις του διεθνούς δικαίου, επιμένει απτόητη στον στρατηγικό της σχεδιασμό να επεκτείνει τα όριά της, θαλάσσια και χερσαία, και να αποκομίσει εδαφικά οφέλη. Η επί 46 χρόνια κατοχή της Βόρειας Κύπρου, οι γκρίζες ζώνες που δημιουργεί στο Αιγαίο, η άρνηση να αποδεχθεί επέκταση των ελληνικών ναυτικών μιλίων από 6 σε 10, η εμπλοκή της στην αφρικανική ήπειρο και η πρόσφατη ανάμειξή της στη διένεξη του Ναγκόρνο-Καραμπάχ και η καταπάτηση των Βαρωσίων, χωρίς κανείς διεθνής οργανισμός ή καμία μεγάλη δύναμη, πέραν του τυπικού ευχολογίου, να καλέσουν την Τουρκία να αναδιπλωθεί, θέτει επί τάπητος την ουσία του ανατολικού ζητήματος, δηλαδή τη συνύπαρξη της νεοοθωμανικής Τουρκίας με τις αρχές του πολιτισμένου κόσμου.

Αυτό που δεν έχουμε αντιληφθεί εμείς οι Έλληνες, είναι ότι δεν υπάρχουν διαφορετικές εθνικές γραμμές στην Τουρκία, αλλά ότι εμφανίζονται αυτές διαφορετικές για λόγους σκοπιμότητας, όπως ακριβώς συμβαίνει με τον καλό και τον κακό ανακριτή. Αυτό που η τουρκική στρατηγική σκέψη καλλιεργεί και προωθεί είναι η ανακατάληψη των εδαφών που έχασε από τη Συνθήκη της Λωζάννης. Έτσι, διατυμπανίζει την αναγκαιότητα αλλαγής αυτής της Συνθήκης, ως μη εξυπηρετούσης τα εθνικά της σχέδια. Σκοπίμως αγνοεί ότι μια αναθεώρηση της Συνθήκης της Λωζάννης θα ενεργοποιήσει τις διεκδικήσεις πολλών χωρών και εθνοτήτων της περιοχής με ενδεχόμενο απώλεια δικών της εδαφών. Για να αποφύγει ακριβώς αυτό το ενδεχόμενο, η Τουρκία εξοπλίζεται συστηματικά και έχει καταστεί περιφερειακή υπερδύναμη με σημαντική αμυντική βιομηχανία, αφού παράγει τανκς, ΤΟΜΑ, πυραυλικά συστήματα, πλοία, ακόμα και αεροσκάφη και σε λίγα χρόνια θα καταστεί και πυρηνική δύναμη. Αυτή η συσσώρευση οπλικών συστημάτων έπρεπε να ανησυχεί την Ελλάδα, η οποία έχει αρχίσει βέβαια να εξοπλίζεται με προηγμένα αμυντικά συστήματα, αλλά όχι ανάλογα προς το μέγεθος της απειλής και κυρίως, χωρίς την ανάπτυξη της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας.

Πολύ περισσότερο πρέπει να την ανησυχεί τώρα που η Τουρκία θέτει φανερά θέμα αποστρατικοποίησης των νήσων, όπως ακριβώς έθετε θέμα αποστρατικοποίησης της Κύπρου τη δεκαετία του 1960. Το επέτυχε το 1967, όταν η χούντα απέσυρε τη Μεραρχία, που είχε αποστείλει η Κυβέρνηση Γεωργίου Παπανδρέου στην Κύπρο και 7 χρόνια αργότερα, το 1974, βρίσκοντας ανυπεράσπιστα την Κύπρο, την κατέλαβε μετά από προδοσία. Τώρα ελπίζει ότι με την αποστρατικοποίηση των νήσων θα πραγματοποιήσει το όνειρό της για μια γαλάζια πατρίδα. Το καθεστώς των νήσων διέπεται από τρεις ξεχωριστές Συνθήκες, της Λωζάννης (1923), της Σύμβασης περί του Καθεστώτος των Στενών στην ίδια

Συνθήκη, της Συνθήκης του Μοντρέ (1936) και της Συνθήκης Ειρήνης των Παρισίων (1947). Βέβαια είναι μάταιο να απαντά κανείς στους τουρκικούς ισχυρισμούς με διπλωματικά μέσα. Γνωρίζει άλλωστε η Τουρκία ότι η αποστρατικοποίηση των νήσων, αν είχε ποτέ ρητά σε συνθήκη υπογραφεί, δεν ισχύει μετά την οργάνωση των δύο αμυντικών συνασπισμών της ψυχροπολεμικής περιόδου. Η Συνθήκη μάλιστα της Λωζάννης δεν απαγορεύει ρητά στο άρθρο 13 την παρουσία στρατιωτικών δυνάμεων στα νησιά του Αιγαίου, ενώ η Σύμβαση Ειρήνης των Παρισίων, που συνήφθη μεταξύ Ιταλίας και συμμάχων τον Απρίλιο του 1947, δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να δημιουργήσει δικαίωμα στην Τουρκία, γιατί αυτή είναι τρίτη χώρα και δεν συμμετείχε στη σχετική σύμβαση (*res inter alios acta*).

Η παρουσία μάλιστα της Στρατιάς του Αιγαίου στα παράλια της Μικράς Ασίας με τον μεγαλύτερο αποβατικό στόλο της Αν. Μεσογείου να είναι προσανατολισμένος στα νησιά του Αιγαίου, οι συχνές τουρκικές απειλές, οι συστηματικές παραβιάσεις του ελληνικού εθνικού εναερίου χώρου, που αντιβαίνουν ρητή διάταξη (παρ. 2 του άρθρου 13) της Συνθήκης της Λωζάννης, η παραβίαση της αυτονομίας της Ίμβρου και της Τενέδου, που αντιβαίνει και αυτή ρητή διάταξη της αυτής ως άνω Συνθήκης, οι διωγμοί των Ελλήνων της Κωνσταντινουπόλεως (π.χ. Νύχτα των Κρυστάλλων, 6 Σεπτεμβρίου 1955 κ.ά.), οι γκρίζες ζώνες στο Αιγαίο, η εισβολή στην ελληνική και κυπριακή ΑΟΖ ταξιθετούν την ευθύνη της Ελλάδος, καθώς και της Κύπρου στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο, για να επιληφθούν αποτελεσματικά της άμυνάς τους και μάλιστα στο επίπεδο των υπαρκτών απειλών, σύμφωνα άλλωστε με το πνεύμα του άρθρου 51 του Καταστατικού των Ηνωμένων Εθνών.

Ο τουρκικός αναθεωρητισμός θα επιτύχει μόνο, όταν αποκτήσει υπέρ των επιχειρημάτων του τη στήριξη της 5ης φάλαγγας στα ενδιαφερόμενα κράτη, που κάτω από το δόλιο πρόσχημα της ειρηνικής συνύπαρξης με τους γείτονες είναι δυνατό να επιφέρει ρήγμα στο πατριωτικό μέτωπο. Τείχος ακατάβλητο σε αυτό το ενδεχόμενο οφείλει να υψώσει η ιστορία μας, η παιδεία μας και ο πολιτισμός μας, διδάσκοντας αυτές τις πατριωτικές αρχές και δημοκρατικές αξίες που ως ηθικό έρεισμα εξασφάλισαν την ύπαρξή μας απέναντι σε κάθε εισβολέα.